ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 3ης Ιουλίου 2003 *

Στην υπόθεση C-156/01,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Centrale Raad van Beroep (Κάτω Χώρες) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

R. P. van der Duin

και

Onderlinge Waarborgmaatschappij ANOZ Zorgverzekeringen UA,

και μεταξύ

Onderlinge Waarborgmaatschappij ANOZ Zorgverzekeringen UA

και

T. W. van Wegberg-van Brederode,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 21, 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ', 28 και 31 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, C. W. A. Timmermans, A. La Pergola (εισηγητή), P. Jann και S. von Bahr, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: M.-F. Contet, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο R. P. van der Duin, εκπροσωπούμενος από τον F. T. I. Oey, advocaat,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την H. G. Sevenster,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους W.-D. Plessing και M. Lumma,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Díaz Abad,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues και την C. Bergeot-Nunes,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την R. Magrill, επικουρούμενη από τον C. Lewis, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την H. Michard και τον H. M. H. Speyart,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του R. P. van der Duin, εκπροσωπούμενου από τον F. T. I. Oey, του Onderlinge Waarborgmaatschappij ANOZ Zorgverzekeringen UA, εκπροσωπούμενου από τον E. G. J. Broekhuizen, της Ολλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τη C. Wissels, της Ισπανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τη N. Díaz Abad, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από τον C. Lewis, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον H. M. H. Speyart, κατά τη συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Οκτωβρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 21ης Μαρτίου 2001, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Απριλίου 2001, το Centrale Raad van Beroep έθεσε βάσει του άρθρου 234 ΕΚ τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 21, 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ', 28 και 31 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δύο διαφορών αντιστοίχως μεταξύ του R. P. van der Duin, Ολλανδού υπηκόου ο οποίος κατοικούσε στη Γαλλία, και του Onderlinge Waarborgmaatschappij ANOZ Zorgverzekeringen UA (αλληλασφαλιστικού ταμείου υγείας, στο εξής: ANOZ Zorgverzekeringen) και μεταξύ του ANOZ Zorgverzekeringen και της T. W. van Wegberg-van Brederode, Ολλανδής υπηκόου η οποία κατοικεί στην Ισπανία, σχετικά με άρνηση του ANOZ Zorgverzekeringen να αναλάβει το κόστος της ιατρικής περιθάλψεως των ενδιαφερομένων στις Κάτω Χώρες.

Το κοινοτικό νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 1, στοιχεία ιε΄ έως ιξ΄, του κανονισμού 1408/71 ορίζει:

«Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

[...]

ιε) ως "αρμόδιος φορέας" νοείται:

i) ο φορέας στον οποίο ο ενδιαφερόμενος υπάγεται κατά τον χρόνο της αιτήσεως παροχών,

ή

ii) ο φορέας από τον οποίο ο ενδιαφερόμενος δικαιούται παροχές ή θα εδικαιούτο παροχές, αν ο ίδιος ή αν το ή τα μέλη της οικογένειάς του κατοικούσαν στο έδαφος του κράτους μέλους, στο οποίο ευρίσκετο ο φορέας αυτός,

ή

[...]

ιστ) ως "φορέας του τόπου κατοικίας" και "φορέας του τόπου διαμονής" νοούνται, αντίστοιχα, ο φορέας που έχει επιφορτισθεί με την καταβολή των παροχών στον τόπο όπου κατοικεί ο ενδιαφερόμενος και ο φορέας που έχει επιφορτισθεί με την καταβολή των παροχών στον τόπο όπου διαμένει ο ενδιαφερόμενος, σύμφωνα με την νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός, ή, ελλείψει τέτοιου φορέα, ο φορέας που ορίζεται από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους·

ιζ) ως "αρμόδιο κράτος" νοείται το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο αρμόδιος φορέας.»

4 Περιλαμβανόμενο στο τμήμα 2, το οποίο τιτλοφορείται «Μισθωτοί ή μη μισθωτοί και μέλη της οικογένειάς τους», του τίτλου ΙΙΙ, κεφάλαιο 1, του κανονισμού 1408/71, το άρθρο 19, το οποίο επιγράφεται «Κατοικία σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος — Γενικοί κανόνες», ορίζει:

«1. Ο μισθωτός ή μη μισθωτός που κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος μέλος και καλύπτει τους όρους που απαιτούνται από την νομο-

θεσία του αρμόδιου κράτους για να έχει δικαίωμα παροχών, αφού ληφθούν υπόψη, εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι διατάξεις του άρθρου 18, λαμβάνει στο κράτος της κατοικίας του:

α) παροχές εις είδος που χορηγούνται για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα από τον φορέα του τόπου κατοικίας, σύμφωνα με την νομοθεσία που ισχύει για τον φορέα αυτόν, σαν να ήταν ασφαλισμένος σε αυτόν·

[...]

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται κατ' αναλογία, επί των μελών της οικογένειας που κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος μέλος, εφόσον δεν δικαιούνται των παροχών αυτών σύμφωνα με την νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικούν·

[...]»

5 Κατά το άρθρο 21 του κανονισμού 1408/71, το οποίο περιλαμβάνεται στο ίδιο τμήμα και επιγράφεται «Διαμονή ή μεταφορά κατοικίας στο αρμόδιο κράτος»:

«1. Ο μισθωτός ή μη μισθωτός, ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, και ο οποίος διαμένει στο έδαφος του αρμοδίου κράτους, λαμβάνει τις παροχές κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας του κράτους αυτού, σαν να κατοικούσε εκεί, ακόμη και αν είχε ήδη λάβει παροχές για την ίδια περίπτωση ασθένειας ή μητρότητας πριν από την διαμονή του.

2. Η παράγραφος 1 ισχύει κατ' αναλογία για τα μέλη της οικογένειας που αναφέρονται στο άρθρο 19, παράγραφος 2.

[...]»

6 Επιγραφόμενο «Διαμονή εκτός του αρμοδίου κράτους — Επιστροφή ή μεταφορά κατοικίας σε άλλο κράτος μέλος κατά την διάρκεια ασθένειας ή μητρότητας — Ανάγκη μεταβάσεως σε άλλο κράτος μέλος για υποβολή σε κατάλληλη θεραπεία», το άρθρο 22 του κανονισμού 1408/71 ορίζει στις παραγράφους του 1 και 2:

«1. Ο μισθωτός ή μη μισθωτός, ο οποίος πληροί τις απαιτούμενες από τη νομοθεσία του αρμοδίου κράτους προϋποθέσεις για να έχει δικαίωμα παροχών, αφού ληφθούν υπόψη ενδεχομένως οι διατάξεις του άρθρου 18, και:

α) του οποίου η κατάσταση απαιτεί άμεση χορήγηση παροχών κατά την διάρκεια διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, ή

[...]

γ) ο οποίος έλαβε την έγκριση του αρμοδίου φορέα να μεταβεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, για να υποβληθεί στην κατάλληλη για την κατάστασή του θεραπεία,

έχει δικαίωμα:

i) παροχών εις είδος που χορηγούνται, για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα από τον φορέα του τόπου διαμονής ή κατοικίας, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζεται από τον φορέα αυτόν, σαν να ήταν ασφαλισμένος σε αυτόν· η διάρκεια χορηγήσεως των παροχών αυτών διέπεται πάντως από την νομοθεσία του αρμοδίου κράτους,

[...]

2. [...]

Η έγκριση που απαιτείται δυνάμει της παραγράφου 1, στοιχείο γ', δεν δύναται να μη δοθεί εφόσον η σχετική θεραπεία περιλαμβάνεται στις παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο ενδιαφερόμενος, και εφόσον η θεραπεία αυτή δεν δύναται να του παρασχεθεί μέσα στα χρονικά όρια που είναι κανονικά αναγκαία για την παροχή της στο κράτος μέλος του τόπου κατοικίας του, εάν ληφθεί υπόψη η τρέχουσα κατάσταση της υγείας του και η πιθανή εξέλιξη της ασθένειας.»

7 Περιλαμβανόμενο στο τμήμα 5, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαιούχοι συντάξεων και μέλη της οικογένειάς τους», του τίτλου III, κεφάλαιο 1, του κανονισμού 1408/71, το

άρθρο 28, το οποίο επιγράφεται «Συντάξεις που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών, αν δεν υπάρχει δικαίωμα παροχών στη χώρα κατοικίας», ορίζει:

«1. Ο δικαιούχος συντάξεως οφειλομένης κατά τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους ή συντάξεων οφειλομένων κατά τη νομοθεσία δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, ο οποίος δεν δικαιούται παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί λαμβάνει παρά ταύτα τις παροχές αυτές για τον ίδιο και για τα μέλη της οικογένειάς του, κατά το μέτρο που — λαμβανομένων υπόψη, κατά περίπτωση, των διατάξεων του άρθρου 18 και του παραρτήματος VI — θα εδικαιούτο των παροχών αυτών κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους ή τουλάχιστον ενός από τα κράτη μέλη που είναι αρμόδια στο θέμα της συντάξεως, αν κατοικούσε στο έδαφος του εν λόγω κράτους. Οι παροχές αυτές χορηγούνται υπό τους εξής όρους:

α) οι παροχές εις είδος χορηγούνται για λογαριασμό του αναφερόμενου στην παράγραφο 2 φορέα από τον φορέα του τόπου κατοικίας, σαν να εδικαιούτο συντάξεως ο ενδιαφερόμενος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί και να εδικαιούτο παροχών εις είδος·

[...]

2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ο φορέας που φέρει το βάρος των παροχών εις είδος, καθορίζεται βάσει των εξής κανόνων:

α) αν ο δικαιούχος συντάξεως δικαιούται των παροχών αυτών δυνάμει της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους, βαρύνεται ο αρμόδιος φορέας του κράτους αυτού·

[...]»

8 Περιλαμβανόμενο στο ίδιο τμήμα, το άρθρο 31, το οποίο επιγράφεται «Διαμονή του δικαιούχου ή/και των μελών της οικογένειάς του σε κράτος άλλο από εκείνο της κατοικίας τους», ορίζει τα ακόλουθα:

«Ο δικαιούχος συντάξεως οφειλομένης δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους ή συντάξεων οφειλομένων δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, ο οποίος δικαιούται παροχών κατά τη νομοθεσία ενός από αυτά τα κράτη μέλη, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς του, κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στο έδαφος ενός κράτους μέλους άλλου από εκείνο της κατοικίας τους, δικαιούνται:

α) παροχών εις είδος που χορηγούνται από τον φορέα του τόπου διαμονής, κατά τις διατάξεις της υπ' αυτού εφαρμοζομένης νομοθεσίας και εις βάρος του φορέα του τόπου κατοικίας του δικαιούχου·

[...]»

9 Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 2001/83 (στο εξής: κανονισμός 574/72), ορίζει:

«1. Για να λάβει παροχές εις είδος, δυνάμει [του άρθρου] 28, παράγραφος 1, [...] του κανονισμού [1408/71] στο έδαφος του κράτους μέλους όπου κατοικεί, ο δικαιούχος συντάξεως υποχρεούται να εγγραφεί, ο ίδιος και τα μέλη της οικογένειάς του, στον φορέα του τόπου κατοικίας, προσκομίζοντας βεβαίωση που να πιστοποιεί ότι

δικαιούται τις παροχές αυτές για τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του, δυνάμει της νομοθεσίας ή μιας από τις νομοθεσίες δυνάμει των οποίων οφείλεται σύνταξη.

2. Η βεβαίωση αυτή εκδίδεται, αιτήσει του δικαιούχου, από τον φορέα ή από τους φορείς οφειλέτες συντάξεως ή, ενδεχομένως, από τον φορέα που είναι εξουσιοδοτημένος να αποφασίζει για το δικαίωμα των παροχών εις είδος, μόλις πληροί ο δικαιούχος τις προϋποθέσεις γενέσεως του δικαιώματος των παροχών αυτών. [...]»

10 Το άρθρο 93, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 574/72 ορίζει:

«1. Το πραγματικό ποσό των παροχών εις είδος που έχουν χορηγηθεί, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού, στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που κατοικούν στο έδαφος του ίδιου κράτους μέλους, καθώς και των παροχών εις είδος που έχουν χορηγηθεί δυνάμει του άρθρου 21, παράγραφος 2, του άρθρου 22, του άρθρου 25, παράγραφοι 1, 3 και 4, του άρθρου 26, του άρθρου 29, παράγραφος 1, του άρθρου 31 του [ίδιου] κανονισμού, αποδίδεται από τον αρμόδιο φορέα στον φορέα ο οποίος χορήγησε τις παροχές αυτές, όπως το ποσό αυτό προκύπτει από τα λογιστικά στοιχεία του τελευταίου αυτού φορέα.

[...]

3. Αν το πραγματικό ποσό των παροχών που προβλέπονται στην παράγραφο 1 δεν προκύπτει από τα λογιστικά στοιχεία του φορέα ο οποίος τις χορήγησε, το ποσό που θα αποδοθεί ορίζεται, εφόσον δεν υπάρχει συμφωνία δυνάμει της παραγράφου 6, επί τη βάσει κατ' αποκοπήν ποσού που προκύπτει από όλα τα στοιχεία αναφοράς που εξάγονται από τα διαθέσιμα δεδομένα. Η διοικητική επιτροπή εκτιμά τις βάσεις οι οποίες χρησιμεύουν για τον υπολογισμό των κατ' αποκοπήν ποσών και καθορίζει το ύψος αυτών.»

11 Το άρθρο 95, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 574/92 ορίζει:

«1. Το ποσό των παροχών εις είδος που έχουν χορηγηθεί κατά το άρθρο 28, παράγραφος 1, [...] του κανονισμού [1408/71] αποδίδεται από τους αρμόδιους φορείς στους φορείς, οι οποίοι εχορήγησαν τις παροχές αυτές βάσει κατ' αποκοπήν ποσού όσο το δυνατόν πλησιέστερου προς τις πραγματικές δαπάνες.

2. Το κατ' αποκοπήν ποσό υπολογίζεται διά πολλαπλασιασμού του μέσου ετήσιου κόστους κατά δικαιούχο συντάξεως επί τον μέσο ετήσιο αριθμό των δικαιούχων συντάξεως που λαμβάνονται υπόψη, και διά μειώσεως του αποτελέσματος κατά 20 %.

3. Τα στοιχεία υπολογισμού που είναι αναγκαία για τον καθορισμό του κατ' αποκοπήν ποσού αυτού καθορίζονται σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

α) το μέσο ετήσιο κόστος κατά δικαιούχο συντάξεως λαμβάνεται για κάθε κράτος μέλος διά της διαιρέσεως των ετήσιων δαπανών που αναλογούν στο σύνολο των παροχών εις είδος οι οποίες έχουν χορηγηθεί από τους φορείς του κράτους μέλους αυτού στο σύνολο των δικαιούχων συντάξεως που οφείλεται κατά την νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού, στο πλαίσιο των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως που πρέπει να ληφθούν υπόψη, καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους, διά του μέσου ετήσιου αριθμού των δικαιούχων συντάξεως· [...]

[...]»

12 Όπως προκύπτει από την με ημερομηνία 7 Οκτωβρίου 1993 απόφαση 153 (94/604/ΕΚ) της διοικητικής επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων, η οποία αφορά υποδείγματα των εντύπων που απαιτούνται για την εφαρμογή των κανονισμών 1408/71 και 574/72 (Ε 001, Ε 103–Ε 127) (ΕΕ 1994, L 244, σ. 22), το έντυπο Ε 121 αποτελεί τη βεβαίωση που απαιτείται για την εγγραφή του δικαιούχου συντάξεως και των μελών της οικογενείας του στον φορέα του τόπου της κατοικίας τους σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 του κανονισμού 1408/71 και 29 του κανονισμού του 574/72. Εξάλλου, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι η βεβαίωση που απαιτείται στην περίπτωση του άρθρου 31 του κανονισμού 1408/71 είναι το έντυπο Ε 111, ενώ έντυπο Ε 112 απαιτείται στην περίπτωση του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του ίδιου κανονισμού.

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13 Ο R. P. van der Duin εγκατέλειψε τις Κάτω Χώρες το 1989 για να εγκατασταθεί στη Γαλλία.

14 Δεδομένου ότι περιήλθε σε ανικανότητα προς εργασία με ποσοστό αναπηρίας μεταξύ του 80 και του 100 %, ο R. P. van der Duin λαμβάνει, από τον Αύγουστο του 1990, παροχές αναπηρίας βάσει του Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (γενικού νόμου περί ανικανότητας προς εργασία) και του Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (νόμου περί ασφαλίσεως κατά της ανικανότητας προς εργασία) με επιβάρυνση του αρμόδιου ολλανδικού φορέα.

15 Αφότου εγκαταστάθηκε στη Γαλλία, ο R. P. van der Duin εγγράφηκε στο τοπικό caisse primaire d'assurance maladie (ταμείο υγείας, στο εξής: CPAM) μέσω εντύπου Ε 121, πράγμα που του έδωσε τη δυνατότητα να υπαχθεί στο καθεστώς παροχών σε είδος που προβλέπεται από το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71.

16 Τον Νοέμβριο του 1993, έγινε ένα σοβαρό κόψιμο στο αντιβράχιο του ενδιαφερομένου, με επιπλοκές για τις οποίες ο ενδιαφερόμενος έτυχε ιατρικής περιθάλψεως στη Γαλλία επί ένα περίπου έτος.

17 Μεταξύ της 31ης Ιανουαρίου και της 29ης Μαρτίου 1995, ο R. P. van der Duin νοσηλεύθηκε στο Academisch Ziekenhuis (πανεπιστημιακό νοσοκομείο) του Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες) για μετατραυματική δυστροφία της δεξιάς χειρός.

18 Μετά την οριστική του επανεγκατάσταση στις Κάτω Χώρες, ο R. P. van der Duin ζήτησε στις 18 Αυγούστου 1995 τη διαγραφή του από το CPAM.

19 Το Academisch Ziekenhuis του Ρότερνταμ, το οποίο ζήτησε από το ANOZ Zorgverzekeringen να αναλάβει το κόστος της περιθάλψεως του R. P. van der Duin, προσέκρουσε σε άρνηση στις 24 Νοεμβρίου 1995. Προς στήριξη της αρνήσεως αυτής, το ANOZ Zorgverzekeringen ισχυρίστηκε, πρώτον, ότι η σχετική περίθαλψη δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο α' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71, καθόσον, παρά τη χορήγηση εντύπου E 111 στον R. P. van der Duin στις 15 Φεβρουαρίου 1995, η κατάσταση του τελευταίου δεν απαιτούσε την άμεση χορήγηση παροχών κατά τη διάταξη αυτή. Δεύτερον, δεν πληρούνται ούτε οι προϋποθέσεις του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού αυτού, λαμβανομένης υπόψη της αρνήσεως του CPAM, στις 29 Αυγούστου 1995, να χορηγήσει το έντυπο E 112, του οποίου τη χορήγηση με αναδρομική ισχύ το ANOZ Zorgverzekeringen είχε ζητήσει στις 5 Αυγούστου 1995.

20 Η προσφυγή που ο R. P. van der Duin άσκησε κατά της αποφάσεως του ANOZ Zorgverzekeringen απορρίφθηκε από το Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1998. Κατόπιν αυτού, ο R. P. van der Duin άσκησε κατά της αποφάσεως αυτής έφεση ενώπιον του Centrale Raad van Beroep.

21 Η T. W. van Wegberg-van Brederode εγκατέλειψε τις Κάτω Χώρες τον Μάρτιο του 1995 για να εγκατασταθεί στην Ισπανία με τον σύζυγό της. Ο δεύτερος λαμβάνει σύνταξη βάσει του Algemene Ouderdomswet (γενικού νόμου ασφαλίσεως γήρατος) με επιβάρυνση των αρμοδίων ολλανδικών φορέων.

22 Αφότου εγκαταστάθηκε στην Ισπανία, το πιο πάνω ζεύγος εγγράφηκε στον Servei Català de la Salut (ισπανικό φορέα ιατροφαρμακευτικής ασφαλίσεως, στο εξής: SCS) μέσω εντύπου Ε 121, πράγμα που του έδωσε τη δυνατότητα να υπαχθεί στο καθεστώς παροχών σε είδος που προβλέπεται από το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71.

23 Μετά τη διαπίστωση από Ισπανό γυναικολόγο, τον οποίο συμβουλεύθηκε η T. W. van Wegberg-van Brederode, της ανάγκης να γίνει υστερεκτομή, η T. W. van Wegberg-van Brederode μετέβη στις Κάτω Χώρες για να εγχειρηθεί εκεί από τον πρώην γυναικολόγο της. Η επέμβαση έλαβε χώρα στις 19 Απριλίου 1996.

24 Η αίτηση του ολλανδικού νοσοκομείου για την ανάληψη του κόστους της εγχειρήσεως της T. W. van Wegberg-van Brederode απορρίφθηκε από το ANOZ Zorgverzekeringen στις 25 Απριλίου 1997 για λόγους που στην ουσία ταυτίζονται με εκείνους που αντιτάχθηκαν στον R. P. van der Duin. Αφενός, παρά το γεγονός ότι η T. W. van Wegberg-van Brederode είχε λάβει έντυπο Ε 111 από τον SCS πριν από την αναχώρησή της για τις Κάτω Χώρες, προβλήθηκε ότι η σχετική εγχείρηση δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο α' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71. Αφετέρου, αντιτάχθηκε ότι εν προκειμένω δεν πληρούνται ούτε οι προϋποθέσεις του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του ίδιου κανονισμού, λαμβανομένης υπόψη ειδικά της μεταγενέστερης αρνήσεως του SCS να χορηγήσει το έντυπο Ε 112 του οποίου η χορήγηση με αναδρομική ισχύ ζητήθηκε μετά την εγχείρηση.

25 Η T. W. van Wegberg-van Brederode άσκησε κατά της αποφάσεως αυτής προσφυγή ενώπιον του Arrondissementsrechtbank te Utrecht (Κάτω Χώρες). Με απόφασή του

της 28ης Ιουλίου 1999, το δικαστήριο αυτό δέχθηκε την προσφυγή με το σκεπτικό ότι ο SCS δεν ήταν ο αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση της εγκρίσεως του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71 και ότι από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 28 και 31 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι η σχετική θεραπεία έπρεπε να επιβαρύνει τον αρμόδιο ολλανδικό φορέα.

26 Κατόπιν αυτού, το ANOZ Zorgverzekeringen άσκησε κατά της αποφάσεως αυτής έφεση ενώπιον του Centrale Raad van Beroep.

27 Στη διάταξή του περί παραπομπής, το Centrale Raad van Beroep εκθέτει ότι προσωρινώς δέχεται, αφενός, ότι η κατάσταση του R. P. van der Duin και αυτή της T. W. van Wegberg-van Brederode δεν απαιτούσαν την άμεση χορήγηση παροχών κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 και, αφετέρου, ότι τα πρόσωπα αυτά μετέβησαν στις Κάτω Χώρες για να τύχουν εκεί της σχετικής περιθάλψεως.

28 Όσον αφορά το τελευταίο σημείο, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι η κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71 επιβάρυνση με το κόστος των παροχών εξαρτάται από τη λήψη προηγούμενης εγκρίσεως. Επιπλέον, υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή, μολονότι αφορά μόνον τον «μισθωτό ή μη μισθωτό», έχει εφαρμογή, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, και επί των δικαιούχων συντάξεως (βλ. την απόφαση της 31ης Μαΐου 1979, 182/78, Pierik, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 3).

29 Ωστόσο, το Centrale Raad van Beroep έχει αμφιβολίες ως προς το αν η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή επί του δικαιούχου συντάξεως ή των μελών της οικογενείας του που, σύμφωνα με το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71, λαμβάνουν παροχές σε είδος από τον φορέα του τόπου της κατοικίας τους για λογαριασμό του αρμόδιου φορέα του κράτους μέλους που οφείλει τη σύνταξη, όταν οι ενδιαφερόμενοι αυτοί επιθυμούν να μεταβούν στο τελευταίο κράτος μέλος για να τύχουν εκεί περιθάλψεως.

30 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο σημειώνει μεταξύ άλλων ότι το άρθρο 21 του κανονισμού 1408/71 αφορά ειδικά την περίπτωση των μισθωτών οι οποίοι, ενώ κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κράτος, διαμένουν στο τελευταίο, πράγμα που θα μπορούσε να σημαίνει ότι το άρθρο 22 του κανονισμού αυτού αφορά μόνον το δικαίωμα λήψεως των παροχών που χορηγούνται εκτός του εδάφους του αρμοδίου κράτους μέλους. Πάντως, εν προκειμένω, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών παρέμεινε το αρμόδιο κράτος, όπως δείχνουν ιδίως το κείμενο του άρθρου 1, στοιχεία ιε' έως ιζ', του κανονισμού 1408/71 και η νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 1978, 117/77, Pierik, Συλλογή τόμος 1978, σ. 297, και της 10ης Ιανουαρίου 1980, 69/79, Jordens-Vosters, Συλλογή τόμος 1980/I, σ. 47).

31 Αν δεν συμβαίνει αυτό, το Centrale Raad van Beroep εκτιμά ότι η ίδια νομολογία θα μπορούσε τουλάχιστον να δείξει ότι, σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71, ο φορέας του αρμόδιου κράτους μέλους — εν προκειμένω ο ολλανδικός φορέας — είναι εκείνος που πρέπει να χορηγήσει την προηγούμενη έγκριση της οποίας γίνεται μνεία στη διάταξη αυτή.

32 Αν υποτεθεί ότι το Δικαστήριο επιβεβαιώσει ότι η διάταξη αυτή όντως δεν έχει εφαρμογή επί κοινωνικώς ασφαλισμένων προσώπων τα οποία βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με τον R. P. van der Duin και την T. W. van Wegberg-van Brederode, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ακόμη αν, όσον αφορά τα πρόσωπα αυτά, πρέπει να εφαρμοστεί μόνον το άρθρο 31 του κανονισμού 1408/71 ή αν οι διατάξεις του άρθρου 21 του ίδιου κανονισμού, μολονότι αφορούν μόνον τους εργαζόμενους, πρέπει να εφαρμοστούν κατ' αναλογίαν.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Centrale Raad van Beroep αποφάσισε, με διάταξη της 21ης Μαρτίου 2001, να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 εφαρμογή και επί του δικαιούχου συντάξεως (ή του μέλους της οικογενείας του) που βάσει του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 δικαιούται να λάβει

παροχές από τον φορέα του τόπου κατοικίας του — εν προκειμένω από γαλλικό και αντιστοίχως από ισπανικό φορέα ιατροφαρμακευτικής ασφαλίσεως — για λογαριασμό τού κατά το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 αρμόδιου φορέα — εν προκειμένω ενός ολλανδικού φορέα ιατροφαρμακευτικής ασφαλίσεως — όταν ο δικαιούχος συντάξεως (ή το μέλος της οικογενείας του) μεταβαίνει στο αρμόδιο κράτος μέλος (Κάτω Χώρες) για να υποβληθεί εκεί σε ιατρική θεραπεία;

2) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι καταφατική, ποιος φορέας πρέπει τότε να χορηγήσει έγκριση κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71;

3) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι αρνητική, το άρθρο 21 ή το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 έχει εφαρμογή επί του σχετικού με τη λήψη παροχών δικαιώματος του δικαιούχου συντάξεως (ή του μέλους της οικογενείας του) που βάσει του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 δικαιούται να λάβει παροχές από τον φορέα του τόπου κατοικίας του — εν προκειμένω από γαλλικό και αντιστοίχως από ισπανικό φορέα ιατροφαρμακευτικής ασφαλίσεως — για λογαριασμό τού κατά το άρθρο 28, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 αρμόδιου φορέα — εν προκειμένω ενός ολλανδικού φορέα ιατροφαρμακευτικής ασφαλίσεως — κατά τη διαμονή του στο έδαφος του αρμόδιου κράτους;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

34 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή επί του δικαιούχου συντάξεως και των μελών της οικογενείας του που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο

το οποίο οφείλει τη σύνταξη αυτή και που ως εκ τούτου υπάγονται, κατόπιν της εγγραφής τους στον φορέα του τόπου κατοικίας, στο καθεστώς του άρθρου 28 του εν λόγω κανονισμού, όταν τα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά επιθυμούν να μεταβούν στο κράτος μέλος που οφείλει τη σύνταξη για να τύχουν εκεί ιατρικής περιθάλψεως.

35 Όλες οι κυβερνήσεις που κατέθεσαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου καθώς και η Επιτροπή θεωρούν ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

36 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα που αναδιατυπώθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο, πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71 διέπει το δικαίωμα λήψεως παροχών σε είδος το οποίο έχουν οι δικαιούχοι συντάξεως και τα μέλη της οικογενείας τους που, όσο κατοικούν σε ένα κράτος μέλος, ζητούν από τον αρμόδιο φορέα έγκριση να μεταβούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους για να υποβληθούν εκεί στην κατάλληλη για την κατάστασή τους θεραπεία, ενώ το άρθρο 31 του πιο πάνω κανονισμού καθορίζει, κατ' αποκλεισμόν του άρθρου του 22, παράγραφος 1, στοιχείο α', το δικαίωμα λήψεως παροχών σε είδος που έχει η ίδια κατηγορία κοινωνικώς ασφαλισμένων προσώπων όταν οι παροχές αυτές καθίστανται αναγκαίες κατά τη διάρκεια της διαμονής σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο της κατοικίας τους (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση της 31ης Μαΐου 1979 στην υπόθεση Pierik, σκέψεις 6 και 7, και την απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2003, C-326/00, ΙΚΑ, Συλλογή 2003, σ. I-1703, σκέψεις 26, 34 και 39).

37 Συναφώς, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η δικογραφία της κύριας δίκης στην υπόθεση που αφορά τον R. P. van der Duin δεν παρέχει τη δυνατότητα να καθοριστεί με βεβαιότητα ότι η διαμονή του στις Κάτω Χώρες είχε όντως προγραμματιστεί για ιατρικούς σκοπούς.

38 Ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 234 ΕΚ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διαχωρισμό των λειτουργιών των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, κάθε εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών

εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 15ης Νοεμβρίου 1979, 36/79, Denkavit Futtermittel, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 667, σκέψη 12, και της 16ης Ιουλίου 1998, C-235/95, Dumon και Froment, Συλλογή 1998, σ. I-4531, σκέψη 25, και την προαναφερθείσα απόφαση ΙΚΑ, σκέψη 27). Πάντως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε ότι προσωρινώς δέχεται ότι τόσο ο R. P. van der Duin όσο και η T. W. van Wegberg-van Brederode μετέβησαν στις Κάτω Χώρες για να τύχουν εκεί της σχετικής περιθάλψεως, πράγμα που κατά τα λοιπά εξηγεί το ότι το δικαστήριο αυτό θεώρησε χρήσιμο να ερωτήσει το Δικαστήριο επί του ενδεχομένου να έχει στις περιπτώσεις αυτές εφαρμογή το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71.

39 Δεύτερον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71 περιέχει έναν «κανόνα άρσεως της συγκρούσεως κανόνων δικαίου», ο οποίος καθιστά δυνατό να καθοριστούν, για τους δικαιούχους συντάξεως που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος που οφείλει την εν λόγω σύνταξη, ο φορέας που πρέπει να χορηγεί τις σχετικές παροχές, καθώς και η εφαρμοστέα νομοθεσία (προαναφερθείσα απόφαση Jordens-Vosters, σκέψη 12).

40 Άπαξ ο δικαιούχος συντάξεως και τα μέλη της οικογενείας του υπαχθούν στο καθεστώς που καθιερώνεται από το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71 εγγραφόμενοι, όπως προβλέπει το άρθρο 29 του κανονισμού 574/72, στον φορέα του τόπου κατοικίας, ο δικαιούχος αυτός έχει για τον ίδιο και για τα μέλη της οικογενείας του, όπως προκύπτει από το ίδιο το κείμενο του πιο πάνω άρθρου 28, δικαίωμα λήψεως των παροχών σε είδος που θα χορηγούνταν ως εάν ο ενδιαφερόμενος ήταν δικαιούχος συντάξεως βάσει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί και ως εάν είχε δικαίωμα λήψεως παροχών σε είδος βάσει της εν λόγω νομοθεσίας.

41 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, αν, σε μια τέτοια περίπτωση, η νομοθεσία του κράτους μέλους που οφείλει τη σύνταξη προβλέπει πρόσθετες κοινωνικές παροχές υπέρ των πιο πάνω κοινωνικώς ασφαλισμένων προσώπων, πρόκειται απλώς και μόνον για ευχέρεια αυτού του κράτους μέλους και οι τυχόν πρόσθετες αυτές παροχές δεν αποτελούν για τα πρόσωπα αυτά δικαίωμα που απορρέει από τον κανονισμό 1408/71 (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Jordens-Vosters, σκέψεις 11 έως 13).

42 Επομένως, στους δικαιούχους συντάξεως και στα μέλη της οικογενείας τους που υπάγονται στο καθεστώς του άρθρου 28 του κανονισμού 1408/71 δεν είναι δυνατόν να αναγνωριστεί βάσει του εν λόγω κανονισμού, όπως το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ενδεχόμενο, πρόσθετο δικαίωμα που θα τους παρείχε τη δυνατότητα, με ανάλογο τρόπο προς εκείνον που προβλέπει το άρθρο 21 του κανονισμού αυτού για τους μισθωτούς ή μη μισθωτούς που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κράτος, να λαμβάνουν, όταν διαμένουν στο κράτος μέλος που οφείλει τη σύνταξη, παροχές σε είδος κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτού του κράτους μέλους ως εάν κατοικούσαν εκεί.

43 Κατά τα λοιπά, πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι, όπως ισχυρίστηκαν οι περισσότερες κυβερνήσεις που κατέθεσαν παρατηρήσεις και η Επιτροπή, η ανάλογη αυτή εφαρμογή θα ήταν ασύμβατη με τις λεπτομέρειες που ο κοινοτικός νομοθέτης προέβλεψε όσον αφορά τον τρόπο επιβαρύνσεως του κράτους μέλους που οφείλει τη σύνταξη με τις παροχές που χορηγούνται για λογαριασμό του από τον φορέα του τόπου κατοικίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του κανονισμού 1408/71.

44 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το άρθρο 95 του κανονισμού 574/72, το ποσό των παροχών που χορηγούνται βάσει του πιο πάνω άρθρου 28 κατ' αρχήν αποδίδεται στον φορέα του τόπου κατοικίας από τον αρμόδιο φορέα του κράτους που οφείλει τη σύνταξη μέσω ενός κατ' αποκοπήν ποσού, το οποίο προορίζεται να καλύψει το σύνολο των παροχών σε είδος που πρέπει να χορηγούνται στους ενδιαφερόμενους και του οποίου το ύψος υπολογίζεται σε συνάρτηση με το μέσο ετήσιο κόστος της υγειονομικής περιθάλψεως του δικαιούχου συντάξεως ο οποίος υπάγεται στο κράτος μέλος κατοικίας, κατ' αποκοπήν ποσού στο οποίο κατά συνέπεια περιλαμβάνεται το κόστος της περιθάλψεως που ενδεχομένως παρασχέθηκε εντός κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο της κατοικίας.

45 Στο μέτρο αυτό, το να επιτραπεί στον έχοντα κοινωνική ασφάλιση ο οποίος υπάγεται στο καθεστώς του άρθρου 28 του κανονισμού 1408/71 να μεταβεί, όταν το θελήσει,

στο κράτος μέλος που οφείλει τη σύνταξη για να λάβει εκεί από τον αρμόδιο φορέα του κράτους αυτού τις παροχές που προβλέπει η νομοθεσία του θα συνεπαγόταν ότι το εν λόγω κράτος μέλος επιβαρύνεται για δεύτερη φορά με την περίθαλψη που έχει ήδη χρηματοδοτήσει μέσω του κατ' αποκοπήν ποσού που καταβλήθηκε στο κράτος μέλος κατοικίας.

46 Αντιστρόφως, όσον αφορά τους μισθωτούς ή μη μισθωτούς εργαζόμενους που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κράτος, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 21 του κανονισμού 1408/71 ευθεία επιβάρυνση του φορέα του αρμόδιου κράτους με τις παροχές που χορηγήθηκαν στον ενδιαφερόμενο κατά τη διαμονή του στο κράτος αυτό δεν συνεπάγεται διπλή χρηματοδότηση από το τελευταίο κράτος μέλος. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τους εργαζόμενους αυτούς, η επιβάρυνση του αρμόδιου κράτους με τις παροχές σε είδος που χορηγήθηκαν στα πρόσωπα αυτά από τον φορέα του κράτους μέλους κατοικίας βάσει του άρθρου 19 του κανονισμού 1408/71 λαμβάνει χώρα, όπως προβλέπει το άρθρο 93 του κανονισμού 574/72, όχι υπό τη μορφή ενός κατ' αποκοπήν ποσού, αλλά υπό τη μορφή αποδόσεως του πραγματικού ποσού των χορηγηθεισών παροχών όπως το ποσό αυτό προκύπτει από τα λογιστικά στοιχεία του τελευταίου φορέα.

47 Από τις πιο πάνω σκέψεις προκύπτει ότι, άπαξ οι δικαιούχοι συντάξεως και τα μέλη της οικογενείας τους εγγραφούν στον φορέα του τόπου κατοικίας, οι δικαιούχοι αυτοί έχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 του κανονισμού 1408/71 και 29 του κανονισμού 574/72, για τους ίδιους και για τα μέλη της οικογενείας τους δικαίωμα λήψεως παροχών σε είδος από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους κατοικίας ως εάν ήσαν δικαιούχοι συντάξεως βάσει της νομοθεσίας του τελευταίου κράτους και είχαν δικαίωμα λήψεως των εν λόγω παροχών σε είδος. Επομένως, για τα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά ο πιο πάνω φορέας και το κράτος μέλος κατοικίας καθίστανται, λόγω του νομικού αυτού πλάσματος και της εντεύθεν εξομοιώσεως, ο αρμόδιος φορέας και το αρμόδιο κράτος όσον αφορά τη χορήγηση των εν λόγω παροχών, και τούτο μη θιγομένων όσων υπενθυμίζονται στη σκέψη 41 της παρούσας αποφάσεως.

48 Υπό τις συνθήκες αυτές, τίποτα δεν εμποδίζει, όπως για τους άλλους δικαιούχους συντάξεως και τα μέλη της οικογενείας τους που υπάγονται στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, έτσι και για τους έχοντες κοινωνική ασφάλιση που κατ' αυτόν τον τρόπο υπάγονται στο καθεστώς του άρθρου 28 του κανονισμού 1408/71 να έχει εφαρμογή το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του εν λόγω κανονισμού.

49 Συγκεκριμένα, τα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά πληρούν, όπως απαιτεί η τελευταία διάταξη, τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας του αρμοδίου κράτους, δηλαδή του κράτους μέλους της κατοικίας τους, για να έχουν δικαίωμα λήψεως παροχών. Επομένως, η μετακίνησή τους σε άλλο κράτος μέλος για να λάβουν τις παροχές σε είδος τις οποίες εξασφαλίζει η εν λόγω διάταξη εμπίπτει στη διάταξη αυτή, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως κατά την οποία η σχετική μετακίνηση γίνεται προς το κράτος μέλος το οποίο οφείλει τη σύνταξη.

50 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί εν προκειμένω ότι το άρθρο 22 του κανονισμού 1408/71, εξεταζόμενο στο πλαίσιο των γενικών στόχων της Συνθήκης ΕΚ, εντάσσεται στα μέτρα που σκοπό έχουν να παράσχουν στον εργαζόμενο που είναι υπήκοος κράτους μέλους τη δυνατότητα να λαμβάνει, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο αυτό, παροχές σε είδος εντός των άλλων κρατών μελών, ασχέτως του εθνικού φορέα στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος αυτός ή του τόπου κατοικίας του (βλ., σε μια ανάλογη περίπτωση, σχετικά με παλαιότερο κείμενο του εν λόγω άρθρου 22, την προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Μαρτίου 1978 στην υπόθεση Pierik, σκέψη 14).

51 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408//1 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή και επί του δικαιούχου συντάξεως και των μελών της οικογενείας του που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο το οποίο οφείλει τη σύνταξη αυτή και που ως εκ τούτου υπάγονται, κατόπιν της εγγραφής τους στον φορέα του τόπου κατοικίας, στο καθεστώς του άρθρου 28 του εν λόγω κανονισμού, όταν τα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά επιθυμούν να μεταβούν στο κράτος μέλος που οφείλει τη σύνταξη για να τύχουν εκεί ιατρικής περιθάλψεως.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

52 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποιος είναι ο φορέας που είναι αρμόδιος να χορηγήσει την προηγούμενη έγκριση της οποίας γίνεται μνεία στο άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71 όταν η αίτηση εγκρίσεως αφορά δικαιούχο συντάξεως ή τα μέλη της οικογενείας του που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο το οποίο οφείλει τη σύνταξη αυτή και που ως εκ τούτου υπάγονται, κατόπιν της εγγραφής τους στον φορέα του τόπου κατοικίας, στο καθεστώς του άρθρου 28 του εν λόγω κανονισμού.

53 Όπως προκύπτει ιδίως από τη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, άπαξ ο δικαιούχος συντάξεως και τα μέλη της οικογενείας του εγγραφούν στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους όπου κατοικούν, ο δικαιούχος αυτός έχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 του κανονισμού 1408/71 και 29 του κανονισμού 574/72, για τον ίδιο και για τα μέλη της οικογενείας του δικαίωμα λήψεως παροχών σε είδος από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους κατοικίας ως εάν ήταν δικαιούχος συντάξεως βάσει της νομοθεσίας του τελευταίου κράτους και είχε δικαίωμα λήψεως των εν λόγω παροχών σε είδος, οπότε για τα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά ο πιο πάνω φορέας και το κράτος μέλος κατοικίας καθίστανται, λόγω του νομικού αυτού πλάσματος και της εντεύθεν εξομοιώσεως, ο αρμόδιος φορέας και το αρμόδιο κράτος όσον αφορά τη χορήγηση των εν λόγω παροχών.

54 Επομένως, όπως υποστήριξαν όλες οι κυβερνήσεις που κατέθεσαν παρατηρήσεις και η Επιτροπή, ο φορέας που είναι αρμόδιος να χορηγήσει στα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά έγκριση να μεταβούν σε άλλο κράτος μέλος, περιλαμβανομένου του κράτους μέλους το οποίο οφείλει τη σύνταξη, για να λάβουν εκεί παροχές σε είδος υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων.

55 Κατά τα λοιπά, όπως παρατήρησαν ορισμένες από τις πιο πάνω κυβερνήσεις και η Επιτροπή, η λύση αυτή δικαιολογείται επιπλέον, αφενός, από το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 36 του κανονισμού 1408/71 και 93 του κανονισμού 574/72, ο φορέας του τόπου κατοικίας είναι εκείνος ο οποίος κατ' αρχήν θα πρέπει να βαρύνεται με τις παροχές σε είδος που χορηγούνται κατ' αυτόν τον τρόπο και, αφετέρου, από το γεγονός ότι ο φορέας αυτός είναι καλύτερα σε θέση να εξακριβώσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της εγκρίσεως αυτής, και ιδίως εκείνες υπό τις οποίες το άρθρο 22, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 καθιστά υποχρεωτική την έγκριση.

56 Κατόπιν των ανωτέρω, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο φορέας που είναι αρμόδιος να χορηγήσει την προηγούμενη έγκριση της οποίας γίνεται μνεία στο άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού 1408/71 όταν η αίτηση εγκρίσεως αφορά τον δικαιούχο συντάξεως ή τα μέλη της οικογενείας του που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο το οποίο οφείλει την εν λόγω σύνταξη και που ως εκ τούτου υπάγονται, κατόπιν της εγγραφής τους στον φορέα του τόπου κατοικίας, στο καθεστώς του άρθρου 28 του εν λόγω κανονισμού είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων.

Επί του τρίτου ερωτήματος

57 Εφόσον το τρίτο ερώτημα τέθηκε από το αιτούν δικαστήριο μόνο στην περίπτωση που δοθεί αρνητική απάντηση στο πρώτο ερώτημα και εφόσον στο ερώτημα αυτό δόθηκε καταφατική απάντηση, δεν είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ολλανδική, η Γερμανική, η Ισπανική και η Γαλλική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 21ης Μαρτίου 2001 το Centrale Raad van Beroep, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστη-

μάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει εφαρμογή και επί του δικαιούχου συντάξεως και των μελών της οικογενείας του που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο το οποίο οφείλει τη σύνταξη αυτή και που ως εκ τούτου υπάγονται, κατόπιν της εγγραφής τους στον φορέα του τόπου κατοικίας, στο καθεστώς του άρθρου 28 του εν λόγω κανονισμού, όταν τα κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα αυτά επιθυμούν να μεταβούν στο κράτος μέλος που οφείλει τη σύνταξη για να τύχουν εκεί ιατρικής περιθάλψεως.

2) **Ο φορέας που είναι αρμόδιος να χορηγήσει την προηγούμενη έγκριση της οποίας γίνεται μνεία στο πιο πάνω άρθρο 22, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και σημείο i, όταν η αίτηση εγκρίσεως αφορά κοινωνικώς ασφαλισμένα πρόσωπα που βρίσκονται στην κατάσταση αυτή είναι ο φορέας του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων.**

Wathelet Timmermans La Pergola

Jann von Bahr

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Ιουλίου 2003.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

M. Wathelet